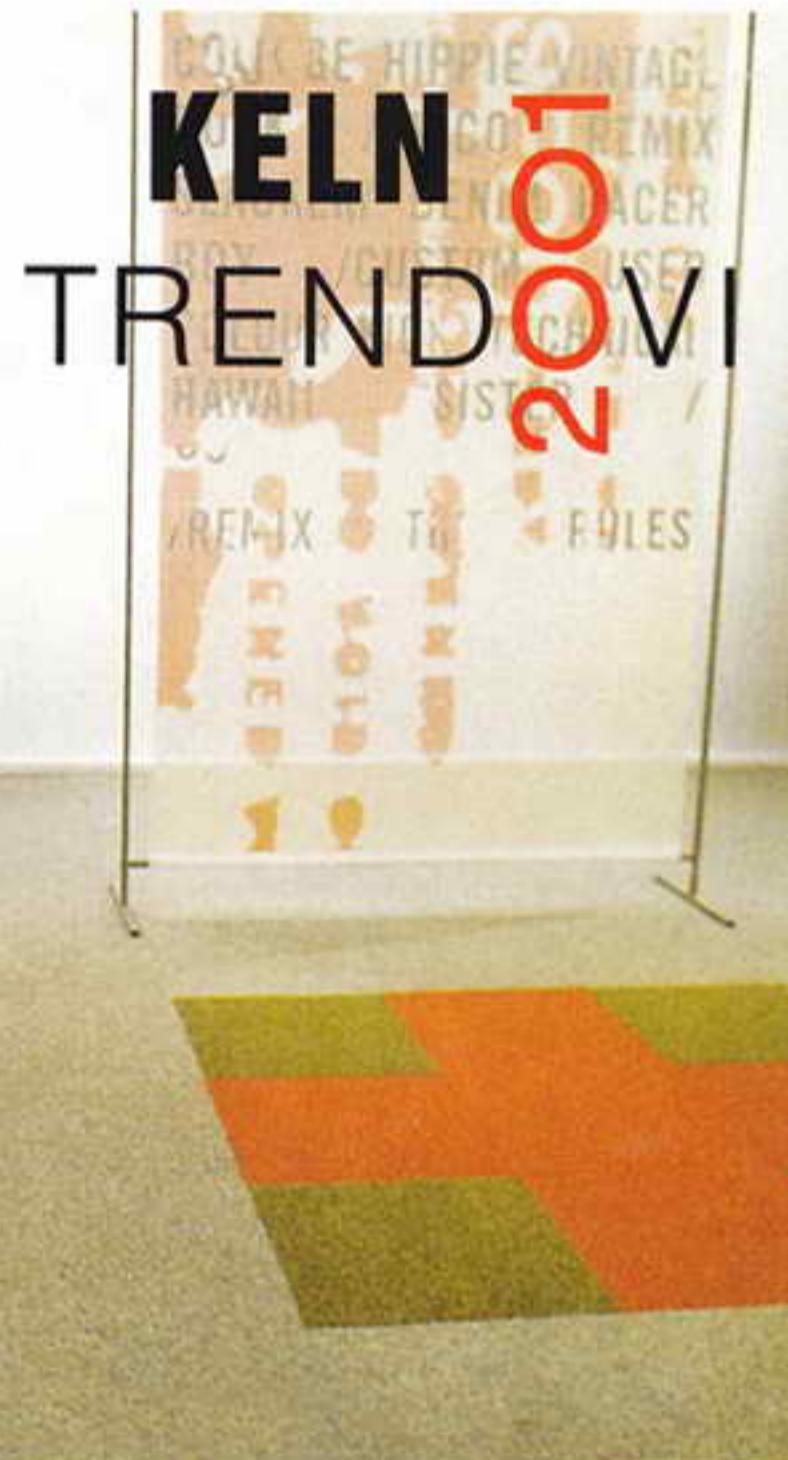

KUĆA stil

Februar 2001.

GDE ŽIVI
BENETON

MAJSTORI ARHITEKTURE
SANTJAGO KALATRAVA

URADI SAM - 14 PRAKTIČNIH IDEJA ZA VAŠE PREDSOBLJE, PROZORE I OSTAVU

GODINA VIII, BR. 78
DIN 120.00
KM 5.50
USD 6.50
DEN 160
CG DEM 4.50

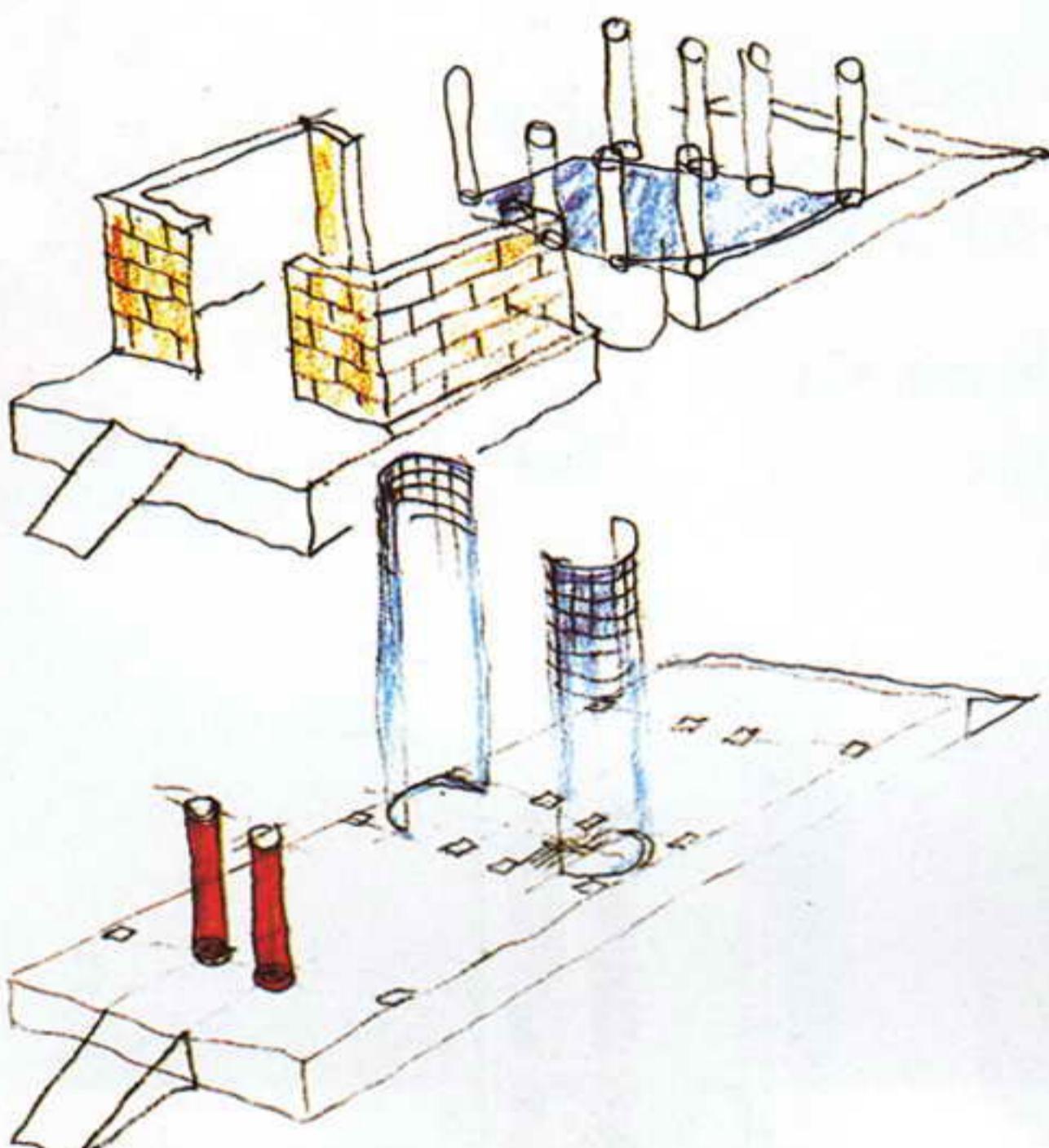
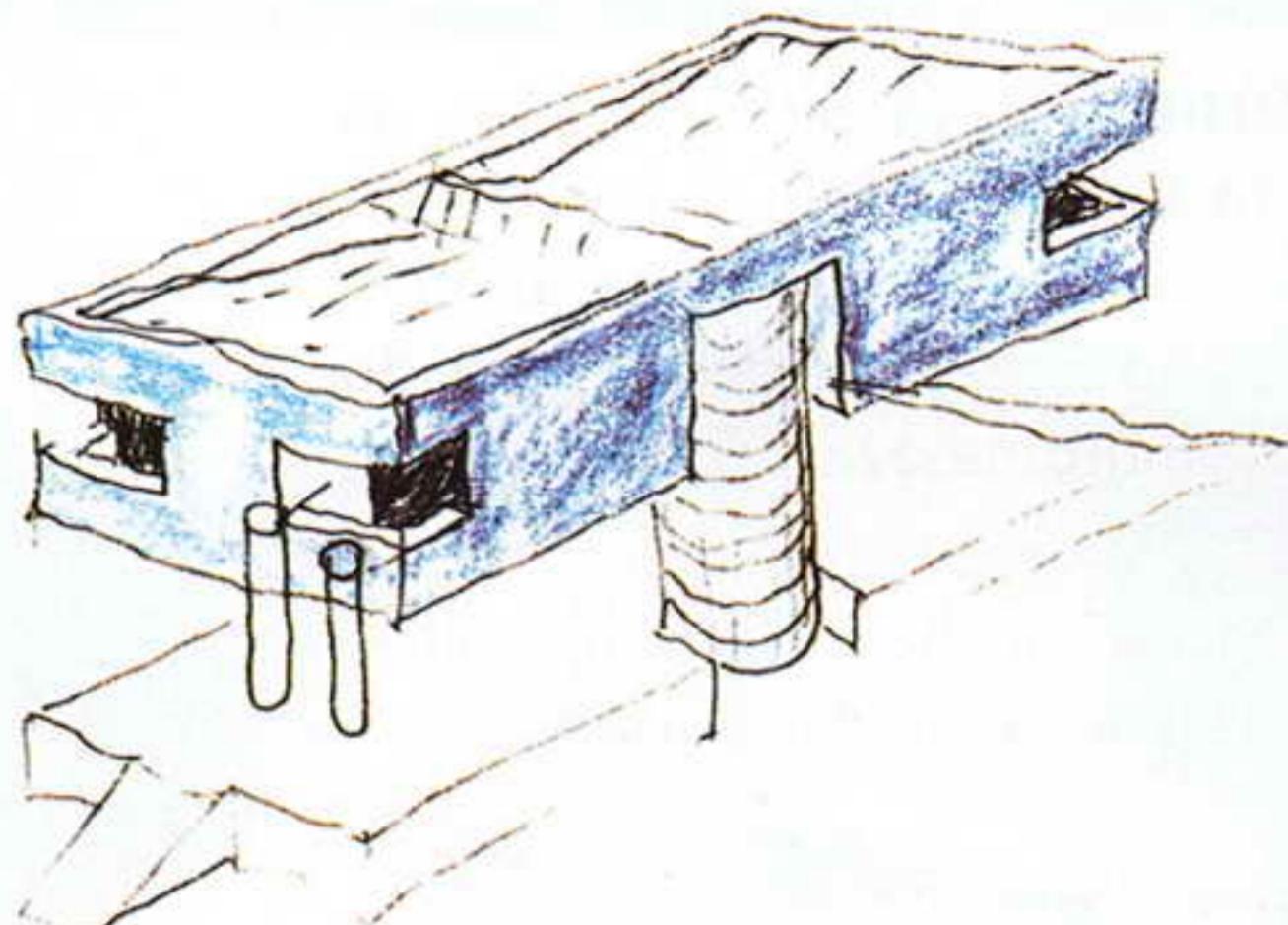
www.kucastil.co.yu

MUSTAFA MUSIC
VILA "S"
VOJIN ĆETKOVIĆ
SAVETUJE
ZALJUBLJENE
DEJAN MILIĆEVIĆ
JA SAM
VANZEMALJAC

STAN NA 35m²

KUĆNI LJUBIMAC
VAŠ SUSTANAR

LEPE BELE VILE, NIKLE TOKOM POSLEDNJE DECENIJE U REZIDENCIJALnim KVARTOVIMA, ČISTIH LINIJA I GEOMETRIJSKIH FORMI, DUBOKO SU SE VEĆ UREZALE U NAŠU MEMORIJU. NEŠTO ZBOG NJIHOVIH VREDNOSTI, A NEŠTO I ZBOG POTREBE VLASNIKA DA SE UGLEDAJU JEDNI NA DRUGE. IZGLEDALO JE DA ĆEMO DUGO ČEKATI NA BILO KAKAV ISKORAK VAN UTVRĐENIH OKVIRA KOJE SU ONE USTANOVILE. IPAK, POJAVA SE OVA KUĆA - "VILA S" - KOJA JE NAPRAVILA TAJ KORAK KA NOVOM - DRUGAČIJEM

SVA LICA

"VILE S"

"Ali onaj ko ima ideju - ne može da je ostavi, mora da je nacrtá. Onaj ko ne može da je nacrtá - on ideju i nema jer ona je ta koja je podsticaj crtanju" - objašnjava arhitekta Mušić potrebu da se bavi "arhitekturom na papiru".

Musić je kao arhitekta još mnogo toga nosio u sebi da bi se sve to složilo sa duhom vremena POST-MODERNE. A sve to se prepoznaće i na "VILI S", koju vam predstavljamo. Zato je ona drugačija, zato ona

označava slobodu i pluralizam ideja i mišljenja. Ona znači i vezu sa graditeljskim nasleđem okruženja a može se prepoznati i u mnogim detaljima kuća u njenoj neposrednoj okolini. Eto zato je ona drugačija.

I samo ime "VILA S" povezuje sa okruženjem, sa njenim korisnicima, ali i sa njenim oblikom. Ništa tu nije slučajno niti je samo formalno. Locirana je na padini jednog tipičnog rezidencijalnog kvarta. Nalazi se u okruženju

individualnih kuća-vila, građenih tridesetih godina dvadesetog veka. To je imalo bitnu ulogu u određivanju arhitektonske forme.

Bitnu ulogu imalo je i renesansno iskustvo u građenju kuća naročito za sta-

novanje. Ne izneveravajući sebe kao poštovaoca i zagovornika pluralizma mišljenja, arhitekta Musić se koristio i pozitivnim iskustvima *moderne* u tumačenju slobodne osnove. A kako to izgleda u samoj zamisli "VILE S"?

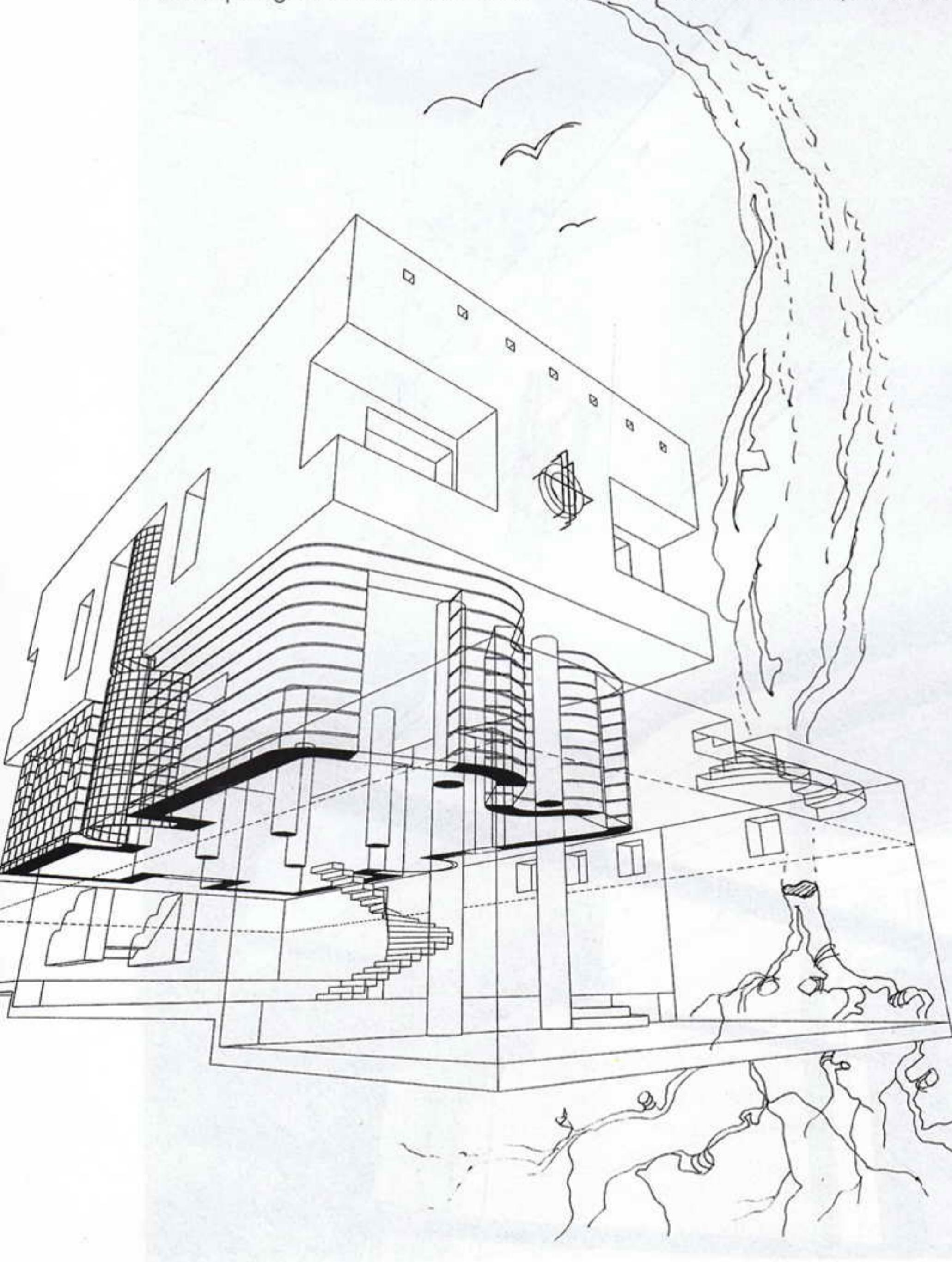
Poučen iskustvom suseda, podario je Vili i predbaštu prema ulici i zadnju intimnu baštu, uobličenu u komforni vrt.

Oblik zemljišta na kome je građena diktirao je izduženu formu i duge, nepovoljne fasadne frontove prema bočnim bliskim susedima.

Koristeći se istorijskim nasleđem, autor je tumačio ovu kuću na jedan neorenansni način u celokupnom volumenu. Suteren je postament-bazis. Stabilan i pouzdan. Autor je to naglašio i podvukao upotrebljenim materijalom. Prirodnim, rustičnim kamenom i izvlačenjem gabarita suterena izvan

osnovnih volumena gornjih etaža. Granicu volumena prizemlja povukao je ka unutrašnjosti. Pozivajući u pomoć modernu i njenu "slobodnu osnovu", kao jednu od osnovnih "zapovesti", pomoću stubova on se oslobođa obaveze da se drži granica obodnih zidova. To mu omogućava da "pobegne" i otme se diktatu ortogonalne šeme, što je bilo jako karakteristično za velikog finskog arhitektu Alvara Altoa. Musić zatalasava obodne zidove prizemlja i usmerava ih ka drugaćijim senzacijama prostora nezavisno od primarne konstrukcione strukture. To, svakako, daje i određe-

ne kvalitete i prednosti u unutrašnjem prostoru. Tako se i na bočnoj strani stvorio prostor za odmak od skučnosti i konačnosti ortogonalne šeme. Celu tu razigranost čvrsto drži, pod kontrolom, snažno i stabilno organizovana partija ulaznog dela. Osećajući da naglašena izduženost kuće opterećuje i da je potreban prelazni oblik između ortogonalnosti uličnog dela u odnosu na razigrani dvorišni deo kuće, arhitekta Musić to preseca prozračnošću prostora vertikalne komunikacije i trpezarije. Zidovima od staklenih prizmi autor znalački uvodi senzaciju svetlosti, ne narušavajući

intimnost. Celovitost i konzistentnu artikulaciju arhitektonskog izraza dopunju primereni detalji, promišljeno oblikovani do granica artizma. Renesansno olakšavanje prizemlja u odnosu na "teško" oblikovanje suterena arhitekta postiže i materijalom kojim se koristi za obradu zidova. To je veštački kamen sa horizontalno naglašenim spojnicama kroz koje tu i tamo probijaju stubovi od rustičnog kamenja koji izranjavaju iz mase prizemlja, ali i iz mase suterena kao spoj dve forme. Masa suterena, koja izlazi izvan granica gornjih etaža, u stvari je terasa prizemlja sa koje se dobro oblikovanim stepenicama korisnik spušta na nivo baštne.

ZIDOVNI OD STAKLENIH PRIZMI

Masa prizemlja "olakšana" je otvorna u meri, obimu i na način koji je arhitekta držao pod kontrolom ličnog

izraza i stava koji je želeo da dosledno izradi do kraja. "Altovskim krivudanjem" zida prizemlja prema bašti izbegao je suvišnu prozračnost prizemlja. Pojedinačnu težinu etaže kao da je odmeravao apotekarskim terazijama. Tako je u prizemlju naglašenim horizontalnim spojnicama, kao kontrapunkt, suprotstavio neuobičajeno izdužene prozorske otvore. Kao da je želeo da postigne ginisovski rekord o količini promišljanja po kvadraturi objekta.

Sam ulazni deo, računajući od same ulične kapije, potpuno povezuje kuću sa graditeljskim okruženjem. Terase

levo i desno od ulaza, kao i rustični stubovi koji uokviruju uvučena ulazna vrata, komšijski se "došaptavaju" sa atmosferom ovoga kvarta u kome je kuća sazidana.

Zadnja etaža povezuje različitosti donjih etaže. U jednom delu ona prati linije obodnih zidova suterena, a u drugom delu prizemlja, ne izgubivši ništa od svoje samosvojnosti. Samosvojnisti volumena koji i lebdi, kao najlakši, iznad svih "ovozemaljskih" utemeljenja. Ona ne lebdi samo na moćnim zidovima prizemlja već i na znatno izbačenim konzolama. Ona je potpuno modernistički oblikovana

sa naglašenom nemodernističkom simetrijom. "Ujedeni" su uglovi dubokih lođa nad koje se nadvio ravan krov.

Prozračni zidovi od staklenih prizmi povezuju ga sa različitošću prizemlja a granice isturenih lođa sa istuvenim postamentom suterena.

"Ceо koncept podržan je ne samo arhitektonskim oblikovanjem već i primjenim materijalima, ali i bojama, koje dopunski akcentuju osobnosti svakog od korpusa kompozicije. I to je još jedan, možda drzak, korak ustranu izvan već ustaljenih standarda belih lepotica. Možda bi ova vila

6

bez ovih osobina bila prijemčivija za ljude ovog vremena, ali ovakvim pristupom ja sam želeo da naglasim kontinuitet svojih ideja" otvoreno komentariše svoj neuobičajeni koncept.

Ako se pogleda na objekat iz žablja perspektive (sl. 3), videćete da naoko potpuna simetrija krije iza sebe pokrenutost masa i potvrđuje da se arhitektura može potpuno doživeti tek kroz kretanje, u čemu je njena posebnost kao umetnost. Druga nam žablja perspektiva (sl. 1) ističe stremljenje u nebo prozračnog volumena staklenih prizmi i pomaže da uočimo oblikovne kompozicije, zasnovane na različitosti težina pojedinih etaža. Podizanjem tačke sagledavanja iznad nivoa ljudskog oka, sa ugla iz bašte u dvorištu - uočavamo smirenost primarnih geometrijskih formi koje su se slegle u skladnu celinu. Bočna fasada (sl. 4) pokazuje sprat koji se nadvio nad "zemaljskim" etažama i kao da se naslonio na prozračni volumen staklenih prizmi sa veoma izbalansiranim tegovima konzola lođa s jedne skoro potpuno simetrične simetrije. Mirna i stabilna "kontrapost poza" dvorišne fasade ukazuje na čvrstu celinu svih oblikovnih delova arhitektonске kompozicije (sl. 5). U zagrljaju zelenila

7

8

ona je, osećate, našla svoje pravo mesto. Kao da kaže - "trebalo je da ja oduvek ovde budem". Ulična fasa da otkriva nastrešnicu dobrodošlice (sl. 7) i sve neraskidive veze naoko raznorodnih masa, oblika i detalja. Naročito je naglašen detalj okruglog prozora koji je omaž *moderni* u mini jaturi sa dubokim razlogom i smislom u okviru celokupnog arhitektonskog izraza ove građevine.

Detalji ograda bočne terase (sl. 8) i samog ulaza (sl. 6) pokazuju kako je mogućan sklad izraza koji potiču iz raznih vremena sa karakterom različitog "Zeitgeists-a".

A, kad kroz zelenilo izbije na svetlo sunca sprat koji lebdi (sl. 2), vidite da iz ove kuće zrači toplina pravog doma za jednu porodicu.

Arhitektu Mustafu Musiću je na prelomu sedamdesetih i osamdesetih godina poslednjeg veka drugog milenijuma krasila mladalačka radoznalost i otvorenost prema novim mogućnostima oblikovanja i percepcije prostora. Stoga "Vila S" predstavlja svojevrsnu sintezu - autoportret arhitekte, sazdan od mladenačkih fantazija, s jedne strane, ali i njegovih novih iskustava i kreda, koji se otklanjaju od statičnog ka dinamičnom, u našem primeru olinjenom kroz fluidnu atmosferu središta kuće i pokrenuti zid livinga.

Arh. Mustafa Musić je i pre dvadeset godina sa antologijском grupom MEČ, "dok su svi čekali da žurka počne", zaigrao igru koja se zvala POSTMODERNA. Posle su "ostali stavili kravate i došli na žurku" - kaže arhitekta Musić.

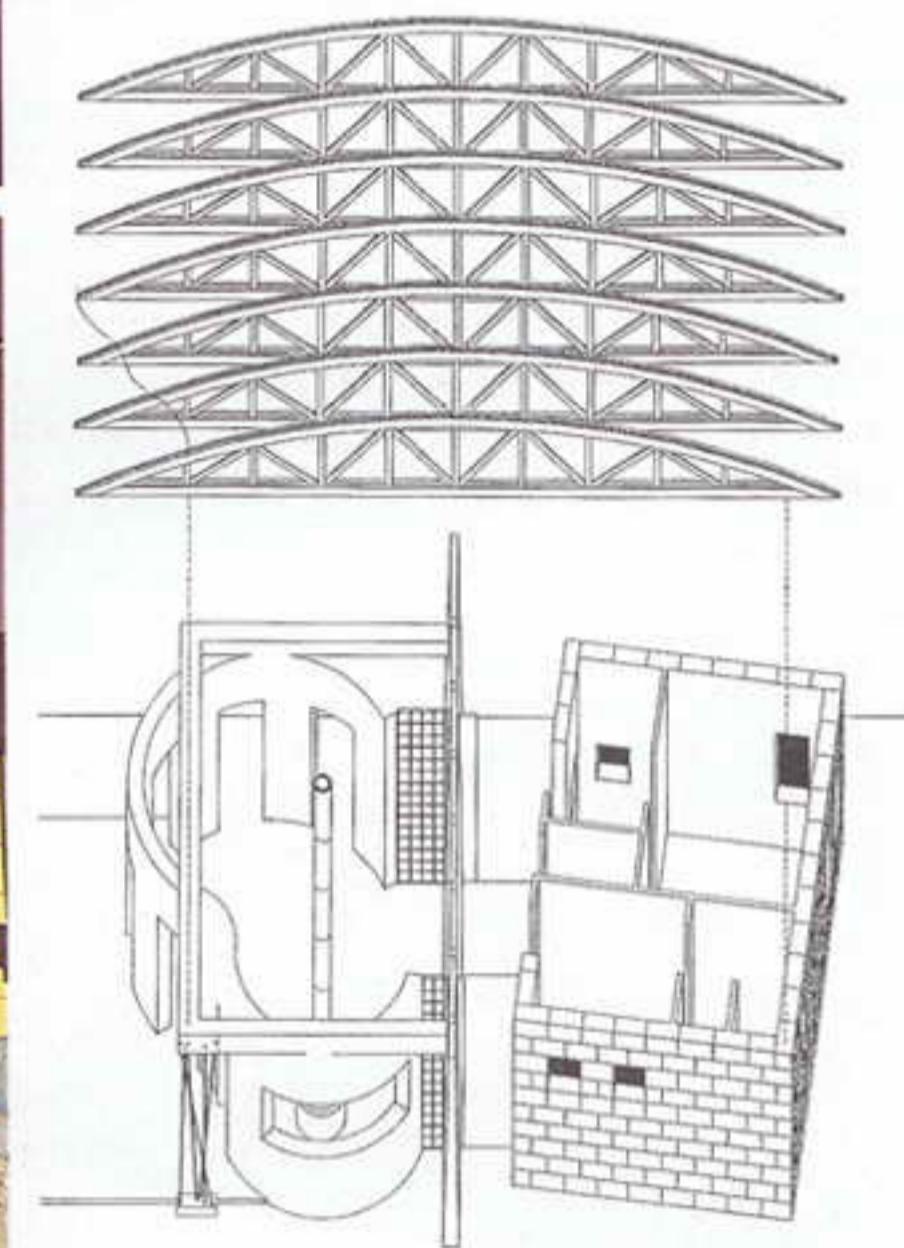
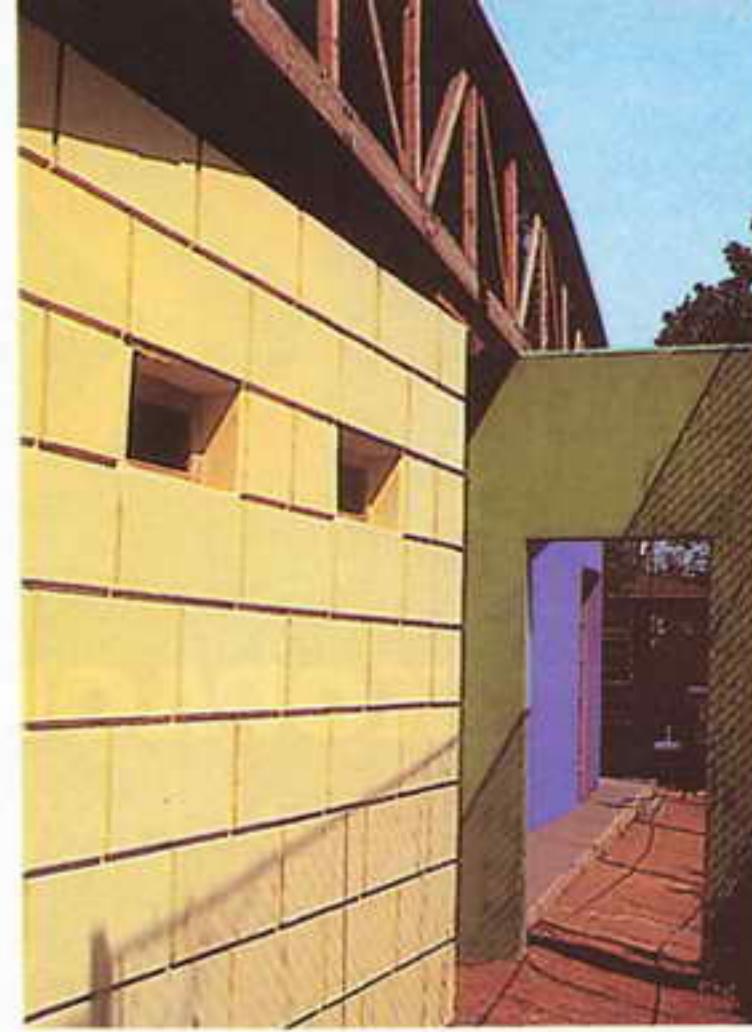
"To nije značilo ni istoricizam ni imitaciju stilova, već uključivanje i vrednosti graditeljskih iskustava prošlosti. Hteli smo da pobedimo jednu nakaradnu zloupotrebu moderne od raznoraznih činovnika, uhlebljenih u neke državne ustanove. Bar kod nas. To je bio bunt protiv diktata. Nezadovoljni 'pejzažom' tog vremena (jednako odurnim, kao što je i ovaj danas, ali na potpuno drugi način i iz drugih razloga), mi smo kroz eksperimente 'papirne' arhitekture ispitivali drugačije mogućnosti i hteli da pribavimo identitet tom bezličnom 'pejzažu'. Drugačije je bilo to što su arhitektonska simbolika i vokabular bili radikalno prošireni u odnosu na vladajući kanon i što su slobodno, pa i drsko 'konsultovana' i najrazličitija graditeljska iskustva, dakako i domaća." - završio je svoju malu ispovest arhitekta Mustafa Musić.

Ovaj pionirski rad u našoj sredini predstavljao je istinski diskurs sa evropskim i svetskim tokovima napredne arhitektonske scene, sa jakim ličnim i lokalnim obeležjima.

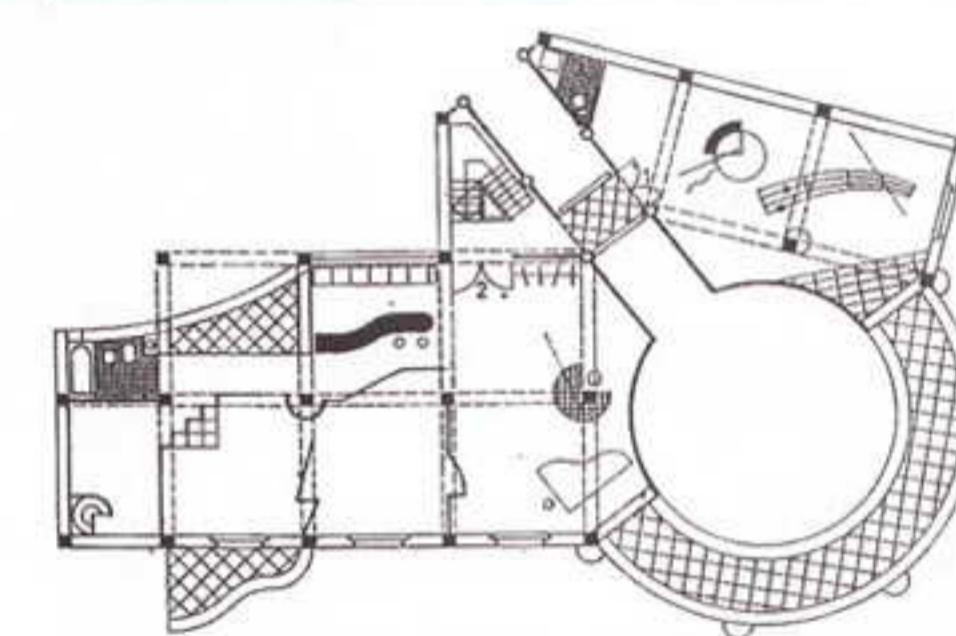
Sada, dve decenije kasnije, Musićeva arhitektura kroz konkretizaciju i sazrevanje ideja iz perioda "papirne" arhitekture, dobija obeležje zrelog osobenog izraza, građenog na mladalačkim snovima i fascinacijama, a u duhu kretanja savremene arhitektonske misli.

A to se desilo ne tako davno. Kao mala erupcija. Prvo sa zgradom TENISKOG KLUBA, pa sa DISKOTEKOM "XL" i nagradama koje su ih pratile. (Borbina nagrada i Nagrada "Aleksandar Šaletić").

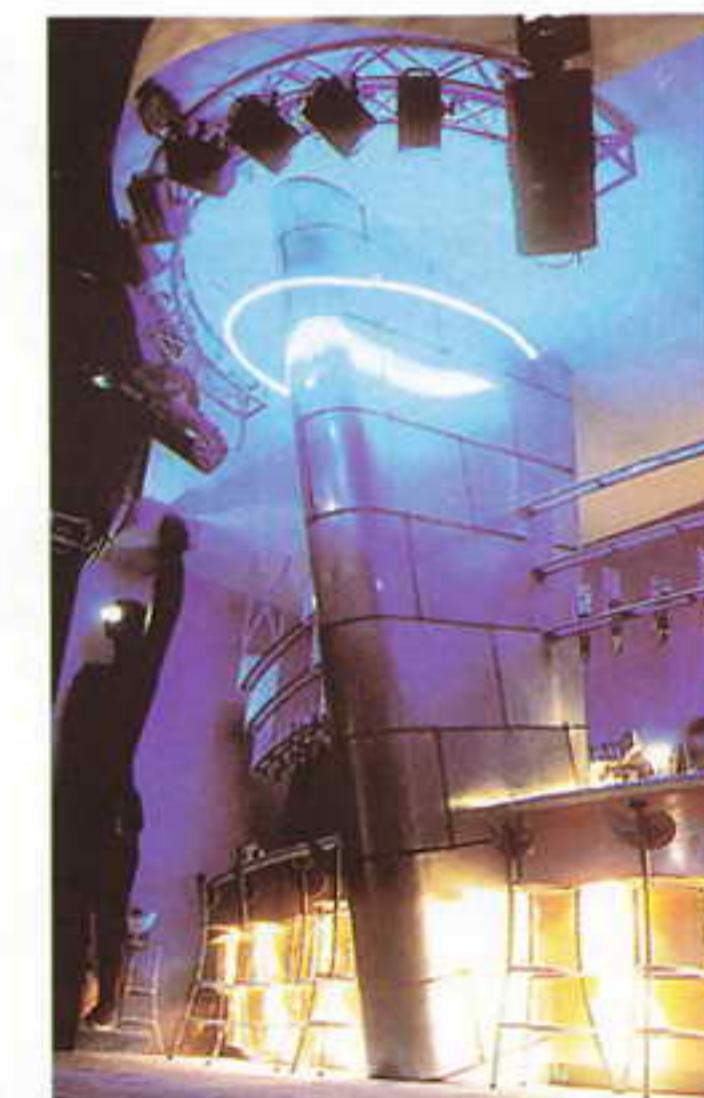
Biti ispred svog vremena može ponekad da bude i kazna. Jer, onda se u vas upire prstom, a drugi, posle, naplate te stvorene vrednosti. Nije pomogla ni izložba Pariski bijenale arhitekture 1982. godine, na koji je arhitekta Musić bio pozvan sa radom "Slavija kroz moj prozor". Ni to što ga je Čarls Dženks uvrstio u antologiju *AD PROFIL 28 POST-MODERN CLASSICISM* 1980. godine sa projektom "Ulica sećanja". On je morao da čeka.

TENISKI KLUB "VRAČAR"

"KUĆA NA UGLU"

DISKOTEKA "XL"

